

מסורת הש"ס

(א) ויבנותו [ד, 7]. (ב) פסחים (ק"א), ג' א' דהתי מרדכי וי"א צערו עין רז א"ן, (ד) כריתות י"א. ז"ק ל"ז; (ה) [מוספי פ"ד], 1) שניעות כ"ח, 2) [מוספי פ"ד], (ו) שניעות אין מלקין, (ז) ג"א שנקלה, 8) [ונגלה], 9) [שמות כ"ג] [ע"ז] יד: [ח] [כי תלא בה ג] 10) [ג"ל בכל כחו מו"ט], 11) דברים כ"ה.

הגהות הב"ח

(א) גמ' (מ"ט משום נקלה) מ"אמ ו"ב ס"א א"ן זה: (ב) שם מ"ר אמרוהו לכשילקה יקלה פוטרין וכו' מ"ד יקלה מלקין וכו' ולא שיקלה כבר כ"ב: (ג) [תוס' ד"ה] שניעה שזין בריעי ומיזי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' לא יוסף נמק וי"ב על אלה (וכ"ה) כפ"מ: [ב] רש"י ד"ה א"ן לו כי "אל" ג"ל פ"ר: [ג] שם לא יוסף. ג"ל על אלה:

מוסף רש"י

שאין חוסמין אותה. אין סוממין טעמיה לכו"פ להימייס לו, אלא סומין אותו וזקין, חוסמין לישנא דקרא נקט, דליק לה מלא תמסוק (יבמות המורעין). כל המבזה את מלאכה בחולו של מועד, דכתיב את חג המנוח תשמור, ונפקא לן במסכת מגילה (ת"א) אסור למלאכה בחולו של מועד (רשב"א פסחים ק"ח). המקבל לשון הרע. שמקבל ומלאמני על חברי, אפי"ג דלקבוליה לא מיבעי ליה, למיתע ליה מיבעי דמפרש במסכת נדה (סא) ר"ב"ש שם, קרי ביה גמ' לא תשיא. נראה בעיני דלא גרסין ליה, דמלוה משתמע מלא תשיא, כשמספר או מעיד הכי נושא פניו שמע אור"ס (סא). התם ר"ן. ונמטה המנוחה זו ויכיל ונקלה אחין חין שנקלה הכי הוא אחין (שבוטות כ"ח). כל חייבי כריתות שלקו, שסתו כהן עדים על לאו שנתנו כרת וקין כ"ד, נבטרו ידי כריתותם. שזו אין כ"ד של מעלה נפרעין (מגילה ז:).

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כג.

עין משפט
גזר מצוה

קבו א מ"י פ"ב מה"ל יבוס ה"ל יד סגנ עשין כח טו"שע דה"ע ס"י קסא ספ"ד ד ויבדכ אלפס כמותות סמוך לטוף פרק ז דף ק"א: קבב ב מ"י פ"ז מה"ל י"ט ה"ל טו: קבב ג מ"י פ"ז מה"ל סנהדרין ה"ל ח: קל ד ה מ"י שם ה"ל ט: קלא ו א מ"י שם ה"ל י"א: קלב ח מ"י שם פ"ז מה"ל ח"א: קלב ט י כ מ"י שם הלכה ה: קלד ל מ"י שם ה"ל ז: מ [מ"י] שם ופ"ז מה"ל עדות ה"ל ז:

תורה אור השלם

1. ארבעים ויבנו לא יסוף פ"י יסוף להבטו על אלה
2. מכה רבה ונקלה אחין לעיניו: דברים כ"ג
3. לא תחוס שור בדישו: דברים כ"ד
4. כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם וכן אין לו לא תחיה אשת המת החוזה ל"איש ו"ר יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: דברים כ"ה
5. אלהי משכה לא תעשה לך: שמות ל"ז
6. את חג המנוח תשמור שבעת ימים תאכל מצות אשר צייתך למועד חדש האביב פי בחודש האביב יצאת מצרים: שמות ל"ח
7. ואנשי קדש תהיון לי וגבר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכן אתם: שמות כ"ב
8. לא תשא שמע שו"א אל תשת ירך עם רשע להיות עד חקם: שמות כ"ג
9. דע שור קדו וחסמו אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן: ישעיהו א ג
10. והיה אם בן הבות הרשע והפילו השפט והקדוהו לפניו כדי רשעתו במספר: דברים כ"ב
11. כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ויבחרו הנפשות העשת מקרב עמם: ויקרא י"ח

רבי יהודה אומר (בעיני יתירי בה ו) חסירי מדע. ג"ל דפליגי אמתא קמא דלמרא אין מעמידין כלל חסירי מדע דאין מדקדקין דצבר דזהא טעמא דגמרא אין נכון לכאורה לומר דלרבי יהודה מעמידין דוקא חסירי מדע:

שניהם שוין (א) ומיניה אשה אף צמיס: **ק"ל**. כל הנתקלקל צריעי אשה ואשה משהגזיה הרצועה להלקותו צראשונה או צנייה פוטרין אותו ואין מכין אותו כלל אצל נפסקה דוקא כי נפסקה צנייה שלקה אחת ולא שנפסקה צראשון קודם שלקה כלל: והבאת

משום ר' אלעזר בן עזריה את המועדים כאילו עובר עכו"ם דכתיב 'אלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה: את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב 'לכלב תשליכון אותו וסמך ליה 'לא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה גמ' לא תשיא: ושתו רצועות וכו': תנא: של חמור כדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא *ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממנו שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפח וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אמ כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקתא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא 'והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחוריו: אין מלקין אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה א"כ לכתוב קרא יטוהו מאי הפילו ש"מ תרתי: המכה מכה בידו: תנו רבנן י'אין מעמידין חונין אלא חסירי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתירי כח אמר רבא כוותיה דרבי יהודה מסתברא דכתיב 'לא יוסף פן יוסף אי אמרת בשלמא חסירי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהורי ורבנן אין מזדוין אלא למוזר תנא הכשהוא מגביה מגביה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי דליתיה מדידיה: והקורא קורא כו': תנו רבנן ה'הגדול שבדיינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אגן תנן חוזר לתחלת המקרא ימצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו': תנו רבנן 'אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי אמר שמואל 'כפתוהו ורוץ מבית דין פטור מיתיבי *קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרין אותו ונפסקה רצועה בשניה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להו כרין התם רין הכא לא רין ת"ר 'אמדוהו לכשילקה (א) קלה *פוטרין אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר 'והכהו [וגו'] ונקלה ולא *שלקה כבר בבית דין: **בתני** *כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר ונקלה אחין לעיניך *כשלקה הרי הוא כאחין דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר 'ונכרתו הנפשות העושות וגו' ואומר אישר

שפתן לו נפשו. דמדה טובה מרובה ממדת פורענות אחד מחמש מאות דצדמת פורענות כתיב (שמות כ) פוקד עון אבות על צדיק על שלשים ועל רבעים וצדמה טובה כתיב (שם) עושה חסד לאלפים ומתרגמין לאלפין דרי ארבעה דורות כנגד אלפים דורות היינו אחד מחמש מאות. מיעוט לאלפים אינו פחות משני אלפים וכל שכן אם כפשוטו דמשמע אלפים עד סוף כל הדורות: דכתיב. אחר כל העריות ונכרתו הנפשות העושות הרי חייב כרת על הנכשל בהן ונתן חיים למונע וצדל מהם דכתיב קודם העריות ושמרתם את חוקותי ולא משפטני וגו': אש